

# ОТЧЕТЕСТВО

1522. Капитан Кондов Константин  
ул. „Булаир“, № 26 Пловдив

ОРГАН НА СЪЮЗА НА ЗАПАСНИТЕ ОФИЦЕРИ

ИЗЛИЗА ВСЯКА СЕДМИЦА

АБОНАМЕНТ: 84 години — 50 лв., за полу-  
годие — 30 лв., за странство — 80 лв. предплатен.  
Отделен брой 1 лев.

ОБЯВЛЕНИЯ: На 1 кв. см. — 120 лв., годиш-  
ни и вечални — 30 лв., некролог и панихиди  
— 20 лв., малки обявления — по 40 ст. на думка.

Н. МИЛЕВ.

## Раковски

Сто години има от неговото рождение, петдесет и четири от неговата смърт. Когато орисниците наричаха неговия живот, България бе едно географско понятие и един исторически спомен, а българския народ — една тъмна маса от безгласни и безправни роби, които беха изживели всичките страдания на тежката си съдба; когато смъртта грабна перото от ръката му и му затвори очите, в които сияеше блеска на един жив идеал, човешкото и националното съзнание бе огряло мрачната българска земя и образът на бъдещата България ясно се очертаваше на хоризонта: духовната независимост бе фактически извоювана, програмата за политическото освобождение начертана и борбата започната; Хаджи Димитър и Караджата се готвеха за юначен подвиг.

И тук и там, в всичките прояви на народното движение, Раковски е предтеча, пророк и водач. Милуков го нарича патриарх на българската революция; С. Радев, в хубавите страници, които му е посветил в своята книга на френски „Македония и българското възрождение през XIX век“, казва за него, че е първият дипломат на България. Всичко това е вярно и всичко това е много малко не за да се характеризира Раковски — за тая странна личност най-добрата характеристика може да си остане знаменития стих на поета „... образ невъзможен“, — а за да се обхване неговата дейност и да се измери неговото влияние върху съвременниците му.

Тая дейност е изумителна, това влияние неизмеримо. Раковски е агитатор, търговец, учител, писател, историк, филолог, дипло-

мат, поет, бунтовник. С всички източници на своя ум и на своето неспокойно въображение той осветлява всички области на народния живот: той издава даже позив („Дунавски Лебед“ бр. 3) за образуване на българско акционерно дружество с голем капитал, за да се избави българската търговия от посредничеството на гърци и други!

Защото у Раковски всичко, и историята, и филологията има един обект, който поглъща всякакви други интереси и съображения; тоя обект е службата на българския народ. Днес поет, утре скиталец, други ден филолог, ту под име Сава Стефанидис, ту Георги Македон, ту Раковски, той е страстен български родолюбец, пламенен, изключителен българин.

„Аз съм всекога бил българин, пише той от Белград на един свой приятел (1861 год.), и ще бъдъ не само до гроб такъв, но още и после смъртта ще оставя завещание, и прах ми да са не смеси с друг народност!...“ Има в тая негова любов към българщината един лъх на мистицизъм и сравнението, което С. Радев прави в споменатата своя книга, ми се вижда много сполучливо: „Първите християни не са обожавали Исуса така, както той е обичал България“.

Влиянието на този апостол и пророк върху съвременниците му е грамадно. „Раковски е самото съкровище, с което ний Българи можем са хвали“, пише един цариградски българин в „Цариградски Вестник“, в разгара на църковната борба (1860 год.). В историята на българското възрождение може би само Паисий и Теофит Боз-

вели са упражнили върху масите обаяние, горе-долу подобно на онова на Раковски. То е, защото и единия, и другия и третия са сродни по дух — Бозвели е упражнил и непосредно влияние върху Раковски — и са удряли на една и съща струна на народната душа. И тримата са проповедвали на своите сънародници да бждат българи.

Да бждеш българин в онова време, значеше да бждеш честен и смел, да се стремиш към просвета и свобода, да бждеш борец, да бждеш носител на всички обществени и човешки добродетели. Велешанинът Йордан хаджи Константинов — Джинот, по-малкия Раковски, произвежда името „българин“ от Бог и разпаден „подобно Етна и Хекла“, с гордост се провиква, че е българин, защото „поистине нема по-величествено от Болгарин“. Истинският българин не лже, не завижда, не лицемери, работи чрезмерно, воинствува, има верност, честолубие и благородство и човештина. И затова е достоен да му се служи.

Раковски му служи с неуморна преданост. Но той му служи и с необикновена проникателност. Този „мечтател безумен“, напълно в течение на европейската политика и на източния въпрос, е голем реалист; при всички етапи на българското национално развитие, той взема такова становище, което изглежда най-изгодно за народните интереси. Той държи крепко за традицията, защото в нея вижда опора за новото време, за новия напредък и блесък на българската история, той дори иска да възкреси и езика на миналото, за да установи още по-яка връзка между старото и новото. Заговорник и бунтовник, той същевременно води яростна борба за църковните правдини, за извоюването на които българското племе бе напрегнало тогава всичките си сили, убеден че те са необходим залог за бъдещето.

Раковски бе фанатичен проповедник на енергия и на воля. В неговия бурен живот, в който се отражават съдбините на българщината от средата на миналия век, има много разочарования, но нема отчаяние. В Котел, Търново и Цариград, в Новисад, Белград, Атина, Букурещ и Одеса, навсякъде той е в плен на своя идеал. Идеал на просвета и на свобода — идеал на целото българско възбуждане. Просвета и свобода! Хармонично, разумно и безпрепятствено развитие на личните дарби и обществените добродетели! Колко възвишена цел! Раковски е апостол на това благородно учение, и за

това той е жив за нашето поколение, както ще бжде жив и за ония, които след нас ще поемат тежката служба на обществени работници. Да се поклоним пред неговата безсмъртна памет!

Н. Брайков.

## Да не кжсаме връзките!

В брой 23 на съюзния ни орган под надслов „един пример за подражание“ бе дадена идеята за периодично събиране на офицерите, запасни и действующи от един и същи полк през време на войната, с цел за поддържане другарските връзки. Идея хубава, но, за жалост, тя остана само такава. Осмелявам се да я оприлича на онова зърно в притчата за сеяча, което е падало на каменлива почва и скоро изсъхнало, защото е немало дълбочина на почвата. Така се случи и с тази хубава идея. Одобрено се мълком от всички, възприето се от всички, но не даде никакви резултати. Пречките за нейното осъществяване не са толкова липсата на материални средства; тя пречки са повече от морално естество. Нужните материални средства са тъй минимални, че леко могат да се преодолеят.

Бавно, но сигурно ние се отделяме и отчуждаваме един от друг и създаденото другарство от фронта, изградено с такова мъж и тегла, скоро ще се забрави. Треба да се направи нещо, за да се запази „другарството от фронта“ — тази драгоценност, която единствена още блести в нашия живот. Като че ли всички, — кой в по-голема степен, кой в по-малка — сме обзети от една индиферентност, едно отчаяние — резултат на не по наша вина, тжжно завършената задача.

Тази апатия още повече се усилва от вида на блестявия и разкошен живот, който водят „щастливците на деня“ и който на всека крачка обръща вниманието на офицера, останал днес в мизерия и живеещ само с удовлетворението от мисълта за честно изпълнен дълг. Защото е изпълнил своя дълг, затуй е днес в мизерия. Отбелязаните щастливци на деня не са станали такива по един каприз на съдбата, а защото в време на пропелените от нас години на фронта, те са употребили труд в това най-сгодно и подходящо време да спечелят усмивките и благоволенията на тая съдба. Изправен днес лице с лице с тоя финал, офицера не може да не чувства несправедливостта и да не се възмуща, но това не трябва да го отчайва. Недостойни за силния човек са отчаянието и меланхолията! Ние трябва да превъзмогнем себе си, да вдигнем високо глава, уверени в крайното надмощие на нашето право и горди от съзнанието, че на нашите скъпи бойни другари, упокоени по широките поля на родната земя, ние сме заветоприемниците!

Всеки действующ и запасен офицер трябва да се проникне от тази мисъл и я пази като зеницата на окото си! Истинския другар се познава само в нещастие, само в нужда — и затуй другарството от фронта е израсло с тъй могъщ ствол и здрави корени. То нема да изсъхне, то нема да грохне, но то нема защо да се оставя без грижи и нагледване. Другарството от фронта